

A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

Javítási-értékelési útmutató

az Euripidész drámáinak világa című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Adjon meg fogalmanként 3 -3 kulcsszót, amely meghatározó lehet a kifejezés értelmezésében!

antik dráma

görög-római irodalom, analitikus dráma, klasszikus szerkezet, dialógus, kórus, isteni beavatkozás, katarzisz, tragédia, komédia, drámai jambus...

tragikus hős

emberi nagyság, nagyszabású egyéniség, emelkedettség, sorsszerű konfliktushelyzet, tragikus vétség, bukás...

katarzisz

a tragédiák jellegzetes érzelmi és értelemi hatásmódja, megrendülés, erkölcsi megtisztulás, emelkedettség, részvét és félelem ...

Elérhető pontszám: fogalmanként 3-3 válaszelemért 1 pont, összesen 3 pont

2. feladat

A görög drámákban az archetípusok különböző formáival találkozunk.

Írjon 1-1 példát archetipikus történetre, ill. archetipikus karakterre Euripidész drámáiból!

egy archetipikus történet rövid bemutatása

pl. bűn nem maradhat bosszulatlanul (pl. Elektra vagy Oidiposz mitikus története), a bűn megbosszulása mint újabb bűn forrása (Médeia vagy Oresztész története), a szerelmében és asszonyi méltóságában sértett asszony féltékenysége (Médeia és Iaszón vagy Phaidra és

Hippolitosz története), az áldozat mint engesztelés, az áldozat mint próbatétel (Iphigeneia-történetek) – A történet értelmezéséből ki kell tűnnie, hogy mitől archetipikus.

egy archetipikus karakter rövid jellemzése

pl. áldozatok, bosszúállók, jószok... - egy archetipikus mitológiai személy, drámai szereplő rövid bemutatása. A karakter bemutatásából ki kell tűnnie, hogy mitől archetípus.

Elérhető pontszám: válaszonként 1-1 pont, összesen 2 pont

3. feladat

Jelezzé tömören a megnevezett személyek szerepét a drámai forma alakulásában, változásában!

Név	Szerepe, jellegzetes témái	Dramaturgiai újítások
Theszpisz	<i>Az ő fellépésével születik meg a drámajáték, a dionüszoszi szertartásból Vándortársulatával énekes-táncos jelenetekben mutatott be mitológiai történeteket, az istenek életéből jeleneteket</i>	<i>Ő léptetett fel először színészt, ugyanaz a színész több szerepet játszott</i>
Aiszkhülosz	<i>A cselekmény középpontjába került a küzdelem, és ebből valamelyik fél bukása következett. Tragikus helyzetek és jellemek, az emberi szenvedés, a tevékeny embert ért igazságtalanságok foglalkoztatták drámáiban.</i>	<i>Két színészt szerepeltet, így a korábbi egyszemélyes éneket és pantomimszerű táncot felváltotta a drámai dialógus mint a tragédia legfőbb eleme. A karok vezetőinek is több szerep jutott, ezáltal a magánszereplők száma szaporodott, és élénkült az előadás.</i>
Szophoklész	<i>Tipikus figurák és egyéni jellemek egyaránt szerepelnek drámáiban. Emberi és isteni parancs szembekerülése. Drámáinak nyelve már közelebb áll a köznyelvhez.</i>	<i>Három színész lehet jelen egyszerre a színpadon.</i>
Euripidész	<i>A mítoszokat egyénien dolgozza fel „antiheroikus” és „antimitológikus” szenvedély jellemzi. Nyelvezete tér el legjobban az elődöktől: még az istenek is köznapi nyelven beszélnek</i>	<i>Növeli a színészek számát, a kórusoknak, a kardaloknak a szerepét jelentősen csökkenti Újfajta kontrasztok – mind a jellemábrázolásban, mind a stílusban.</i>

Elérhető pontszám: nevenként 1,5-1,5 pont, összesen 6 pont

4. feladat

Készítsen rövid vázlatot az ókori görög színház és színjátszás jellegzetességeinek bemutatására!

Kulcsszavak a válaszhoz: *a színház a görög városállamok társadalmi életének fontos eleme, drámaírói versenyek színhelye, szabadtéri előadások, amfiteátrumi forma, orkhésztra, szkéné, théatron, emelőszerkezet, tragikus és komikus álarctípusok, maszkok, koturnus (kothornosz), kórus, a színészek férfiak...A görög dráma és színház hagyománya hatott a római kultúrára.*

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

5. feladat

A klasszikus görög dráma mitológiai témái, archetípusai és esztétikai sajátosságai napjainkig hatottak, hatnak az egyetemes kultúrára.

Melyik **irodalomtörténeti korstílus** tette programmá az antik irodalom **dramaturgiai elveinek** követését? Melyek ezek az elvek? Nevezzen meg a korszakból legalább egy **szerzőt. és művet**, s röviden bizonyítsa állítását!

Várható a *klasszicizmus* megnevezése, az arisztotelészi drámaelmélet, a hármas egységre épülő drámai szerkesztés rövid bemutatása, Corneille, Racine, Molière, Goethe és Schiller említése, pl. Racine *Phaedra* vagy Goethe *Íphigeneia Taurisban* c. drámájára való rövid utalás...

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1 pont, összesen 3 pont

6. feladat

a) Euripidész drámái a klasszicizmus korától kezdve több opera cselekményének alapját vagy forgatókönyvi háttérét adják.

Említsen erre példát egy zeneszerzőnek és műve címének megnevezésével! (A címek írásmódja idegen nyelvi – franciás, olaszos vagy németes – formában is elfogadható!)

Christoph Willibald Gluck: *Alkésztisz*, *Íphigeneia Auliszban*, *Íphigeneia a tauroszok között*

Luigi Cherubini: *Médeia* v. *Médée*

Giovanni Simone Mayr: *Medea Korinthoszbán*

Saverio Mercadante: *Medea*

Richard Strauss: *Az egyiptomi Heléna*

Melis László: *Bakkhánsnők*

Elérhető pontszám: egy szerzőért és művének címéért 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

b) Euripidésznek több drámája alapján készült nevezetes, a filmtörténetben is számon tartott alkotás. **Nevezzen meg idetartozó filmeket (cím, rendező vagy címszereplő)!**

Michalisz Kakogiannis (görög rend.): *Élektra* – Irene Papasz (címszereplő)

Íphigeneia – Tatiana Papamoschou (címszereplő)

Pier Paolo Pasolini (olasz rend.): *Medea* – Maria Callas (címszereplő)

Lars von Trier (dán rendező): *Medea*

Elérhető pontszám: egy címért és egy rendező vagy főszereplő nevéért 0,5-0,5pont,

összesen 1 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A rituális áldozat motívumának drámai szerepe Euripidész műveiben
(Az *Alkésztisz*, az *Íphigeneia Auliszban* és az *Íphigeneia a tauroszok között* című drámák alapján)

Javítási-értékelési útmutató

a Nagy Gáspár lírája című témakörhöz tartozó feladatlaphoz

1. feladat

Kik voltak az ihlető alkotótársai Nagy Gáspárnak következő írásai megszületésekor? (0,5-0,5 pont) Milyen időszerezése volt az a) és b) pontban megnevezett alkotásoknak a keletkezésük idején? (0,5-0,5 pont)

a) Symphonia Ungarorum:

Szokolay Sándor zeneszerző

b) Fénylő arcok és tükörképek:

Kiss Iván grafikus

c) Hullámzó vizeken keresztül:

König Róbert grafikus

d) Érzékeny labirintus:

Ilyés István szobrász

Az a) és b) pontban megnevezett művek aktualitása a keletkezésük idején --

Symphonia Ungarorum:

Szokolay Sándor oratorikus művéhez írt szöveggönyvet a zeneszerző kérésére, a keresztény magyar állam fennállásának ezredik évfordulóját köszöntötték vele. (2000. január 3-án mutatták be Magyar Állami Operaházban.)

Fénylő arcok és tükörképek:

Kiss Iván egykori fényképek alapján készített grafikai ihlettek ciklusok megírására az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából.

Elérhető pontszám: összesen 3 pont

2. feladat:

a) Mi a portrévers? (1 pont)

A portrévers mindig kettős portré: megidézi a tárgyat választott személy felfogását, magatartását, művészi jellemzőit, de egyúttal önértékelés, ars poetica is a vers írója részéről.

b) Milyen szerepe van a portréversnek Nagy Gáspár költészetében? (1 pont)

Nagy gazdagsággal jellemzik a portréversek egész költői pályáját: erősítő példát, szövetségest keres általuk, számára fontos értéket mutat meg bennük.

c) Nevezze meg, kihez/kiről szól Nagy Gáspár az alábbi idézetekben!

(0,5-0,5 pont)

Idézet

A megidézett költő neve:

„éppen harmadszor járok erre
most veled is kedves barátom,
ki lettél jeles hungarus
buzgó Párizs-zarándok.”
(Párizsi álom Yorick Cornieux úrral)

Kormos István

„Én együtt látom őket
egy dalban és
egy mondatban
amíg csak itt magyar van”
(Három megjegyzés: egy válasz)

Illyés Gyula

„Kerestem ott, az ifjúkorban
legszebb reményeim közt – mindhiába,
kéksapkás diák-ködökből még itt remeg
a Psychoanalysis Christiana.”
(A kereső)

Babits Mihály

„Meddig tart ki a lélek váza
s a romló test: a porból vétetett
és a foglyok a légerekből
miként ünneplik az életet?”
(Némaság)

Pilinszky János

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

3. feladat

Nagy Gáspár gazdagon él a modern líra eszközeivel. **Válasszon ki és nevezzen meg négy ilyen tipikus eszközt az alábbi szövegből! (0,5-0,5 pont)**

Öröknyár: elmúltam 9 éves

a sír

Nincs sehol

a sír

a gyilkosok

a test

se ITT

Nincs sehol

a test

se OTT

a csont

a gyilkosok

Nincs sehol

a csont

(p. s.)

egyszer majd el kell temetNI
és nekünk nem szabad feledNI
a gyilkosokat néven nevezNI!

pl.: váratlan, egyéni szóösszetétel – „öröknyár”

kalligramma: az íráskép és a fogalmi rész együtt érvényes

központozás nélküli szöveg

a hagyományos szövegszerűség megszüntetése:

bizonytalan sorrendű sorok, az olvasási irány relativizálása

tipográfiai rím

a rendhagyó helyesírás jelentésértéke

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

4. feladat

Nagy Gáspár költészetében fontosak a bibliai motívumok. **Fejtse ki egy-egy cím kíséretében, milyen jelentésben fordulnak elő a következők! (2-2 pont)**

a) kert:

pl.: az elveszett éden (biblikus)

gyerekkorának meghitt világa

dzsungel, a jelenkori elvadult állapotok megfelelője

verscím: pl.: Egy örökölt kert megtisztítása

b) Júdás:

pl.: a biblia árulás

minden árulás megfelelője

az 1956-os forradalom folyamatos elárulása

az álságos konszolidáció (Kádár-kor) morális válsága

a '89-es fordulat elárulói

verscím: pl.. A Fiú naplójából

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

5. feladat

Röviden értelmezze a két megnevezett kötetcímet! (1-1 pont)

a) Kibiztosított beszéd:

A felismert igazságok kimondása miatt bekövetkező ellentéteket, ütközéseket vállaló, küzdelemre kész, cselekvő költői magatartás képi megfelelője.

b) Szabadrabok:

Párhuzamos jelentések: a nyelvbe zárt gondolatok

viszonylagos politikai szabadság a diktatúra világában

Elérhető pontszám összesen : 2 pont

6. Milyen tipikus gondolati-nyelvi jellemzőkről ismerné fel, hogy Nagy Gáspár alkotása az alábbi vers?

Jegyezvén szalmaszállal

- ... mindig és mindig:
bűnökben édesült, iramult napok
habjaiban fuldokló emberek,
egy szalmaszállal, tudjátok-e?
talán a menthetlent mentitek.

- ... kívül és belül:
poklosan örvényült, háborult világ,
de a remény sohasem meghaló,
ha minden utolsó szalmaszál
ABBÓL A JÁSZOLBÓL VALÓ!

A megalkuvás és a hamisság ellen a Kádár-korban éppúgy szót emel, mint 1989 után. Érzékenyen figyel minden jelenkori történelmi változásra, legyen az országon belül vagy kívül.

Nagyfokú morális igényesség jellemzi, szigorúan ítélkezik, elkeseíti a kívül/belül megáradó immorális szenny. Ugyan konkrét történelmi helyzet ihleti ezeket a verseit (az 1992-es szerb-szlovén háború idején írta), de mindig egyetemes érvénnyel jelennek meg ezek az élmények

Felelős emberi-költői magatartás nyilvánul meg itt is: az elborzasztó jelenségek kíméletlen néven nevezése, ugyanakkor a keresztény hitből is fakadó transzcendens bizonyosság a megváltásban, ezért „a remény sosem meghaló”.

Gyakran él biblikus párhuzammal, a külső-belső szennytől fuldokló világot szinte apokaliptikus képekkel jeleníti meg, a nagybetűs írásmód is nyomatékosítja, hogy a betlehemi jászolra, Jézusra, a Megváltóra vonatkoznak sorai. Nagy gazdagsággal szerepelnek szövegeiben az egyéni szóalkotások (édesült, iramult stb.). Szívesen él a tipográfia jelentésértékével (nagybetűs írásmód).

Elérhető pontszám: összesen 5 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A szakralitás és az igazság keresésének kapcsolatai Nagy Gáspár lírájában

Javítási-értékelési útmutató

a **Murány-téma megjelenítései** című témakörhöz tartozó feladatlaphoz

1. feladat

- a) Széchy Mária történetét a XIX. század elején német nyelven is feldolgozta egy magyar szerző.

Ki ez a szerző és milyen címen jelent meg a munkája magyarul 1832-ben?

szerző: *Mednyánszky Alajos* **cím:** *Mátkásítás*

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5 – 0,5 pont, összesen 1 pont

- b) **Soroljon fel legalább két bizonyítékot, hogy ezt a művet Arany, Petőfi és Tompa is jól ismerhette!**

kardos-páncálos Mária; Wesselényi követnek álcázva pillantja meg először Széchy Máriát (így szeret bele); Wesselényi hosszan löveti a várat; a szerelmes Wesselényit próbának vetik alá

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5–0,5 pont, összesen 1 pont

2. feladat

Arany, Petőfi és Tompa munkája tulajdonképpen pályamű.

Nevezze meg a pályázat kiíróját és tárgyát!

kiíró: *Kisfaludy Társaság* **tárgya:** *költői beszély Szécsi Máriáról*

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5–0,5 pont, összesen 1 pont

3. feladat

Mit jelent a Bán Imre és Szerb Antal által is említett „szélkakas“ politika Gyöngyösi életében? Legalább két példát említsen, hivatkozzon írásműre is!

Wesselényi kamarása; Andrassy Miklós szolgálata (1672-1685); Thökölyvel tárgyal birtokairól, epithalamiumot ír házasságáról; Andrassy Péter szolgálata (1686-tól); Koháry Istvánnak dedikálja 1690-ben a Rózsakoszorút; Apos István erdélyi főúr; Eszterházy Pál nádortól birtokadomány

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

4. feladat

Említsen legalább két bizonyítékot, hogy Arany János biztosan olvashatta Gyöngyösi művét!

a mellékszereplők nevei, színszimbolika, helynevek

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont, összesen 1 pont

5. feladat

Az alábbi idézeteket Gyöngyösiről, illetve „Murányi Vénus“-áról gyűjtöttük össze. Nevezze meg a szerzőket, a tanulmányok címeit és megjelenési idejüket!

a) *„Gyöngyösinek a Múza kerek ajkat ada, nem teremő lelket is, s tudománya kevés volt. Szerencsétlenségünkre Rómának költői közzül nem Virgilt ismeré, hanem Ovidba szeretett, ki a bőbeszédűt még bővebb beszédűvé tette.“*

Kazinczy Ferenc; Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél, 1819

b) *„Zrínyi a' mint felülmúlta Gyöngyösit mint poéta, úgy maradt viszont ennek alatta, mint verselő ...“*

Kölcsey Ferenc; Berzsenyi Dániel versei (Berzsenyi-recenzió), 1817

Elérhető pontszám: a szerzők nevéért 1-1 pont, a címekért és időért 0,5-0,5 pont, összesen 4 pont

6. feladat

Magyarázza meg röviden, mit jelentenek a következő fogalmak!

epithalamium: *mennyegzői vers; nászadal, nászének*

elokúció: *ékesszólás; szavalat, szónoklat*

amplifikáció: *kibővítés, szélesítés, felerősítés*

allúzió: *utalás, célozgatás, példalódzás*

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

7. feladat

Fogalmazza meg 8 -10 mondatban, miért alakult ki az a vélemény a XX. században, hogy szükség van Gyöngyösi „rehabilitációjára“! Kik és milyen érveket sorakoztattak fel mellette?

A XIX. század első felében számosan (Kazinczy, Kölcsey) élesen bírálják Gyöngyösit, s ezzel párhuzamban Zrínyit fölé emelik. Arany 1863-as tanulmánya újra ráirányítja a figyelmet, s már születnek elismerő nyilatkozatok (Arany, Riedl). A XX. század kezd vele a helyén foglalkozni, ehhez – a sok hibás kiadás után – nagyban hozzájárul Badics Ferenc kritikai kiadása.

Kulcsszavak: gyönyörködtetés - elokúció, barokk esztétika; A barokk kor közönsége más várt el Gyöngyösitől, mint a mai – megfelelt az ízlésnek. (Kibédi Varga Áron); Kovács Sándor Iván (Zrínyi-Vergilius, Tasso; Gyöngyösi-Ovidius, Marino): eltérő költői programok; Jankovics József: Gyöngyösi redivivus – teljes életmű – Gyöngyösi új életre kelt; Ratzky Rita: Gyöngyösi hatása a XIX. században; Kosztolányi szerint „a magyar nyelv mestere“; Radnóti – költői nyelvét dicséri) Minden egyéb jó válasz elfogadható!

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

8. feladat

Töltse ki a táblázatot! Azonosítsa, hogy a felsorolt szereplők kinek a művében fordulnak elő!

szereplők	szerző	a mű címe
Kazai, Solymosi, Kádas	Arany János	Murány ostroma
követ, Betlenné, Veselényi	Petőfi Sándor	Szécsi Mária
Nagy János, Kádas, Vadászi	Gyöngyösi István	Márssal társalkodó Murányi Vénus
Farkas, Budaházy, Kádas	Kisfaludy Károly	Szécsi Mária (vagy Murányvár ostromlása)

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 4 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

„ ...megleltük az egyetlen archimedesi pontot, melyből Szécsi Máriát művészileg felfogni lehet és kell ... “ (Arany János levele Szilágyi Istvánnak)

Szécsi Mária alakja és szerepe Murány ostromának irodalmi feldolgozásaiban

Javítási-értékelési útmutató

a Szabó Dezső prózája című témakörhöz tartozó feladatlaphoz

1. feladat

Pótolja a hiányt Szabó Dezső műcímeiben!

- a) *Nincs menekvés*
- b) *Csodálatos élet*
- c) *A kötél legendája*
- d) *Karácsony Kolozsvárt*
- e) *Ének a révben*

Elérhető pontszám: a pótlásokért 0,5-0,5 pont, összesen 2,5 pont

2. feladat

Szabó Dezső *ismert közéleti alakokat* is szerepeltet *Az elsodort falu* című regényében. Nevezze meg őket!

<i>A regénybeli szereplő neve</i>	<i>Az ismert közéleti szereplő neve</i>
Lipták Margit	<i>Kafka Margit</i>
Farkas Miklós	<i>Ady Endre</i>
Koltay gróf	<i>Károlyi Mihály gróf</i>
Sziklai	<i>Ignotus</i>
Madarász	<i>Móricz Zsigmond</i>
Havas	<i>Balázs Béla</i>

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

3. feladat

Egészítse ki Szabó Dezső *életrajzi* adatait!

Kolozsvárott született. Első novellái a *Nyugatban* jelentek meg.

Állami ösztöndíjjal *Párizsba* utazhatott. *Életeim* című önéletrajza befejezetlenül maradt. Hatvanöt éves korában, 1945-ben *Budapest*en halt meg.

Elérhető pontszám: a helyes kiegészítésekért egyenként 0,5 pont, összesen 2,5 pont

4. feladat

Szabó Dezső írói stílusáról egymástól jelentősen eltérő véleményeket olvashatunk a korabeli kritikában. **Fogalmazza meg röviden a saját gondolatait ezzel kapcsolatban!**

Mindenképpen az a) pont bizonyítását várjuk, hiszen ha a pályázó a Szabó Dezső-témát választotta, szereti is a művész alkotásait.

Tehát például: *csodálatos erdélyi – székely nyelvezet;*

expresszív, láttató képek;

tömörített mondanivaló;

mozgalmasság;

plasztikus és praktikus nyelvhasználat;

egyedülálló kifejezőképesség;

végtelen képgazdagság stb.

Bármilyen egyéb, jó válasz elfogadható!

Elérhető pontszám: összesen 3 pont

5. feladat

a) Az elsodort falu székelyföldi színhelyének falu-neve: *Illyefalva*

b) Mikor fejezte be a szerző e regényét; mikor jelent meg? *Közvetlenül a háború befejezése előtt, 1918-ban; illetve 1919-ben jelent meg.*

c) Az elsodort falu „folytatása” (töredékben maradt mű): *Megered az eső*

d) Mely művét tartjuk a Horthy-korszak parodisztikus kritikájának?

Feltámadás Makucskán

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

6. feladat

Fogalmazza meg a két idézet közti hasonlóság – különbség lényegét!

„... Hozták a levest...Ujjnyi vastag volt a tetején a sárga zsír,... Túros csusza következett. Ízes, tejfölös, törpörtös, kövér. Jól telerakták a tányérját. ... összecsikoritotta fogát, s odatartotta a tányérját a harmadik fogásnak. Ez lencse volt orzával. ... Akkor jött a töltött káposzta. ...”

(Móricz Zsigmond: Tragédia)

„... Ezeken a nagy zabálásokon az úgynevezett fenséges szavakat és idézetek sűrűn váltakoztak trágár adomákkal, melyek a tiszteletes és egyéb asszonyokból épp olyan röhögés-zuhatagokat zúdítottak elő, mint a férfiakból. Azzal ritkán lehetett vádolni a vendégeket, hogy elviszik a sok jót a háztól, mert a marasztás addig tartott, míg a széttántorgó vendégek visszaöklendezték a nagy barátságot a paplak udvarára. ...”

(Szabó Dezső: Az elsodort falu)

Hasonlóság például: *Expresszív, láttató képek;*

fényképszerű ábrázolás;

szókimondás stb.

Különbség például: *Mindkettő műnek más az alaphelyzete: Kis Jánost a „bosszú” vezeti („kienni a Sarudit a vagyonából”) – a tiszteletes úrékhoz pedig a várható „jóért” zárandokol el a vendégsereg.*

A Móricz-novellában fontos az aprólékos részletezés; Szabó Dezső regényében mindez nem lényeges..

Minden jó válasz elfogadható!

Elérhető pontszám: a hasonlóság, illetve a különbség két-két

helyesen megfogalmazott mondatáért 1,5-1,5, összesen 3 pont

7. feladat

A két világháború között, 1925-ben jelent meg **Szabó Dezső** nagy hatású regénye, a **Segítség!**

Értékelje tartalmi-stilisztikai szempontból az egyik szereplő, Szőke Gábor gondolatait!

„...Mi elhagytak, hontalanok voltunk mindig saját honunkban. Idegenek, elhagytak voltunk a kereszténységgel szemben, mely sohasem lett vérünk, életünk formája, és idegen kizsákmányolóknak jelentett kenyeret, földet, hatalmat. Idegenek, elhagytak voltunk a minden vérral át- és átrontott arisztokráciával szemben, mely csak rajtunk élő végzet tudott lenni, és nem nekünk élő szerv. Idegenek és elhagytak voltunk az idegen betódulókkal szemben, akiknek olcsó magyarkodásért mindent adtunk, s akik kitérnak most bennünket. Idegenek és elhagytak voltunk a demokráciával szemben, melynek gyümölcseit mások szedték, s nekünk csak verejtéke, tövise és piszka maradt. Idegenek és elhagytak voltunk és vagyunk önmagunkkal szemben: elvesztettük a kezdeményezés merészségét s a szolidaritás hősi vállalását. Idegen étvágyú arisztokrácia, idegen érdekű papság, idegen zagyvalékú középosztály mellett nincs történelmi réteg, mely megvalósítsa a magyar forradalmat: az új magyar államot, mely a magyar faluval s a magyar munkással épít jövőt, s ezekből fejleszt középosztályt és történelemcsináló erőket. ...”

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

- 1) *A mindig visszatérő téma: a magyarság sorsa;*
- 2) *A saját hazában elhagyttnak lenni – tragédia (Lásd Reményik Sándort is!);*
- 3) *A szereplő végigveszi azokat az „útjelző táblákat”, amelyekkel a magyarság vagy nem tudott élni, vagy külső-belső okok bukást eredményeztek (kereszténység, arisztokrácia, idegen „betódulók”, demokrácia; nem kezdeményeztünk, amikor lehetett volna; nem vállaltuk a szolidaritást; hiányzik az alkotó, építeni képes középosztály, pedig alap lehetne a magyar falu és a magyar munkás stb.)*
- 4) *Igazi magyarság helyett „olcsó magyarkodás” jellemző ránk.*
- 5) *Fölbukkan „a tisztességes ember haramiává züllésének” motívuma (Szerb Antal helyesen idézi Szabó Dezsőt, aki az Eötvös Józsefről szóló tanulmányában elemzi ezt a témát, mint a „XVIII. század második felének irodalmi örökségét”) stb.*

6) Stilisztikai szempontból is hallatlanul értékes ez a részlet:

- a) sodró hatású felsorolások;**
- b) expresszív képek;**
- c) Az anaforás, retorikus kezdésű mondatok stb.**

Minden egyéb, jó válasz elfogadható!

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Szabó Dezső magyarságszemlélete Az elsodort falu című regényében